

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Адміністративне право і процес в Україні

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

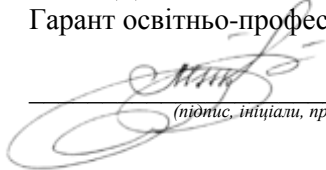
галузь знань 08 Право
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність
(спеціалізація) 081 Право
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

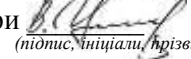
Гарант освітньо-професійної програми

_____ А.С. Метіль
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

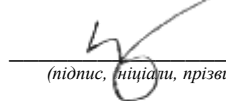
кафедрою української і всесвітньої історії та культури

протокол № _15_ від 20.06.2019 р.

Завідувач кафедри В.Г. Церковна
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету української філології та соціальних наук

_____ І.С. Циганок
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми:

Перегняк Ігор Володимирович, викладач кафедри права і соціальної роботи.

Рецензент програми:

Метіль Анастасія Сергіївна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права і соціальної роботи

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 7	Лекції:	
	48	12
Модулів: 2	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 210	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 3,4	Семінарські заняття:	
	44	10
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 2	4	-
- самостійна робота: 2	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік, екзамен	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	114	188

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне право і процес в Україні» є сукупність суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління.

Метою навчальної дисципліни «Адміністративне право і процес в Україні» є формування знань про систему норм адміністративного права та узагальнення змін практичної діяльності органів держави у цій галузі знань.

Передумови для вивчення дисципліни: «Теорія держави і права», «Конституційне право».

Міждисциплінарні зв'язки: «Історія держави і права України», «Трудове право», «Кримінальне право», «Цивільне право України».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне право і процес в Україні» передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми «Право».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 11	Володіти базовими навичками риторики.
ЗК 3.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
ЗК 7.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними	ПРН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі

	знаннями.		аналізу відомої проблеми.
ЗК 11.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 1	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ЗК 12.	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.	ПРН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 1	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.	ПРН 19	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
СК 2	Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.	ПРН 5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
СК 3	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.	ПРН 6	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
СК 7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.	ПРН 13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
СК 8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	ПРН 15	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.	ПРН 9	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ПРН 20	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
СК 14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.	ПРН 21	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
СК 15	Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.	ПРН 22	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
СК 16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.	ПРН 23 ПРН 24	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 2		ПРН 11		ПРН 11
ЗК 3		ПРН 12	ПРН 12	ПРН 12
ЗК 7	ПРН 4	ПРН 4		ПРН 4
ЗК 11			ПРН 1	ПРН 1
ЗК 12	ПРН 2		ПРН 2	ПРН 2
СК 1	ПРН 19		ПРН 19	ПРН 19
СК 2	ПРН 5			ПРН 5
СК 3	ПРН 6	ПРН 6		ПРН 6
СК 7	ПРН 13	ПРН 13	ПРН 13	ПРН 13
СК 8	ПРН 15	ПРН 15	ПРН 15	ПРН 15
СК 11	ПРН 9	ПРН 9	ПРН 9	ПРН 9
СК 12		ПРН 18	ПРН 18	
СК 13	ПРН 20	ПРН 20	ПРН 20	ПРН 20
СК 14	ПРН 21	ПРН 21	ПРН 21	
СК 15	ПРН 22	ПРН 22		ПРН 22

	консультацій														
	МКР	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Модуль 1 разом: 105		48	24	22	-	2	-	57	11	6	5	-	-	-	94
Модуль 2. Методи управління, управління різних сфер суспільного життя.															
1.	Адміністративна відповідальність	4	2	2	-	-	-	6	2	1	1	-	-	-	8
2.	Адміністративний процес	4	2	2	-	-	-	6	2	1	-	-	-	-	8
3.	Законність і дисципліна у сфері виконавчої влади	4	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	8
4.	Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки	4	2	2	-	-	-	4	-	1	1	-	-	-	8
5.	Адміністративно-правове регулювання у сфері оборони.	4	2	2	-	-	-	5	2	-	1	-	-	-	8
6.	Адміністративно-правове регулювання у сфері юстиції.	4	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	8
7.	Організація адміністративного судочинства в Україні	4	2	2	-	-	-	4	-	1	1	-	-	-	8
8.	Підвідомчість та підсудність справ адміністративному суду	4	2	2	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	8
9.	Загальні положення провадження в справах про адміністративні правопорушення	4	2	1	-	-	-	4	1	1	-	-	-	-	8
10.	Перегляд судових рішень	4	2	2	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	8
11.	Загальні положення провадження в справах про адміністративні правопорушення	2	2	2	-	-	-	4	1	-	1	-	-	-	6
12.	Провадження в справах про адміністративні правопорушення	4	2	1	-	-	-	4	1	1	-	-	-	-	8
	Проведення консультацій	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	МКР	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Модуль 1 разом:105		48	24	22	-	2	-	57	11	6	5	-	-	-	94
Разом:210		96	48	44	-	4	-	114	22	12	10	-	-	-	188

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Модуль 1. Адміністративне право як галузь права.

Тема 1. Адміністративне право як галузь права.

Адміністративне право як юридична наука. Предмет і система науки адміністративного права. Розвиток науки адміністративного права України та її завдання. Основні проблеми сучасної науки адміністративного права та шляхи їх вирішення. Адміністративне право як навчальна дисципліна. Система курсу адміністративного права. Співвідношення науки адміністративного права і науки управління. Основи адміністративного права зарубіжних країн

Тема 2. Адміністративно-правові норми і відносини

Поняття та особливості адміністративно-правових відносин. Структура та види адміністративно-правових відносин. Підстави виникнення, зміни й припинення адміністративних правовідносин.

Тема 3. Управління як об'єкт адміністративно-правового регулювання

Поняття, зміст та стадії соціального управління. Види соціального управління. Поняття, ознаки та принципи державного управління. Шляхи вдосконалення державного управління. Державне управління як процес реалізації державної виконавчої влади.

Тема 4. Президент України як суб'єкт адміністративного права

Секретаріат Президента України, його адміністративно-правовий статус. Завдання, функції та структура Секретаріату Президента України. Консультативно-дорадчі та інші допоміжні органи, що утворюються Президентом України для здійснення управлінських повноважень.

Тема 5. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративно-правових відносин

Адміністративно-правовий статус міністерств, їх види. Особливості адміністративно-правового статусу державних комітетів, відомств, інших центральних органів виконавчої влади. Органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим. Місцеві органи виконавчої влади, їх адміністративно-правовий статус. Структура і штати органів виконавчої влади.

Тема 6. Професійна служба в організаціях

Відставка державних службовців. Відповідальність державних службовців. Соціальний захист державних службовців.

Тема 7. Громадяни України як суб'єкти адміністративно-правових відносин

Адміністративно-правовий захист прав і законних інтересів особи. Способи захисту прав і свобод громадян у сфері діяльності виконавчої влади. Право на адміністративну скаргу. Право на судовий захист. Право на відшкодування збитків, заподіяних незаконними діями органів виконавчої влади та їх посадових осіб.

Тема 8. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративно-правових відносин

Адміністративно-правові гарантії діяльності організацій. Адміністративна відповідальність організацій. Інші заходи примусу, що застосовуються до організацій.

Тема 9. Форми управлінської діяльності

Правові форми діяльності виконавчої влади. Адміністративні договори, її характеристика. Інші дії, які мають юридичне значення. Неправові форми діяльності виконавчої влади. Адміністративно-правова характеристика організаційних дій. Матеріально-технічні операції, їх адміністративно-правова характеристика

Тема 10. Юридичні акти управління

Державне управління. Поняття, ознаки та юридичне значення актів державного управління. Відмінність актів державного управління від інших правових актів та управлінських рішень. Класифікація актів державного управління. Вимоги, що ставляться до правових актів державного управління.

Тема 11. Методи здійснення управління

Загальна характеристика методів управлінської діяльності. Методи функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування. Методи забезпечення реалізації цілей і функцій державного управління.

Тема 12. Спеціальні адміністративно-правові режими.

Специфіка адміністративно-правового режиму. Основні елементи. Поняття та види адміністративно-правових режимів. Нормативно-правове забезпечення адміністративно-правових режимів. Надзвичайні режими; Надзвичайний стан. Військовий стан. Режим зони надзвичайної екологічної ситуації. Режим державної таємниці та його характеристика.

Модуль 2. Методи управління, управління різних сфер суспільного життя.

Тема 1. Адміністративна відповідальність

Поняття та система адміністративних стягнень. Види адміністративних стягнень. Органи, уповноважені накладати адміністративні стягнення. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. Причини та умови адміністративних правопорушень. Адміністративна деліктологія.

Тема 2. Адміністративний процес

Оскарження (опротестування) постанов у справах про адміністративні правопорушення. Перегляд справи. Виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення (виконавче провадження).

Тема 3. Законність і дисципліна у сфері виконавчої влади

Адміністративний нагляд. Види адміністративного нагляду. Зміст адміністративного нагляду. Суб'єкти, що здійснюють адміністративний нагляд. Санітарно-епідеміологічний нагляд. Пожежний нагляд. Їх загальна характеристика.

Тема 4. Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки

Органи виконавчої влади, що уповноважені здійснювати правове регулювання у сфері економіки: повноваження, правовий статус. Основні напрями удосконалення управління економікою.

Тема 5. Адміністративно-правове регулювання у сфері оборони.

Загальна характеристика нормативно-правових актів про оборону України.

Система й адміністративно-правові повноваження державних органів у сфері оборони. Порядок комплектування Збройних сил України. Види Збройних сил України, їх загальна характеристика.

Тема 6. Адміністративно-правове регулювання у сфері юстиції.

Організація управління судами. Організація нотаріальної служби. Адвокатура. Організація адвокатської діяльності.

Тема 7. Організація адміністративного судочинства в Україні

Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства. Ознаки адміністративного судочинства. Система адміністративних судів та їх повноваження. Особливості утворення адміністративних судів першої інстанції. Апеляційні суди. Суд касаційної інстанції. Принципи адміністративного судочинства: верховенство права, рівність усіх учасників судового процесу, змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин справи, гласність судового процесу. Відкритість інформації щодо справи. Право на перегляд справи та оскарження судового рішення. Обов'язковість судового рішення. Правнича допомога при вирішенні справ в адміністративному суді. Основні положення досудового врегулювання спорів. Судові виклики та повідомлення, їх види та порядок здійснення. Повістки, їх зміст та вручення. Виклик (повідомлення) шляхом надсилання тексту повістки електронною поштою, факсимільним повідомленням (факсом, телефаксом), телефонограмою. Виклик (повідомлення) відповідача, третіх осіб, свідків, місце проживання (перебування) яких невідоме. Фіксування судового засідання технічними засобами (ст. 229). Порядок та умови фіксування судового процесу засобами аудіо- та відеозапису. Склад суду та відводи.

Одноособовий та колегіальний розгляд адміністративних справ. Відводи суду (судді), секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача та їх підстави.

Тема 8. Підвідомчість та підсудність справ адміністративному суду

Поняття підвідомчості справ адміністративному суду, їх загальні ознаки та відмінності. Підстави розмежування підвідомчості справ між судами та іншими юрисдикційними органами. Спори підвідомчі адміністративному суду. Непоширеність на адміністративні суди юрисдикції інших органів (судів). Поняття підсудності адміністративних справ. Відмінність підсудності від підвідомчості. Юридичні ознаки та властивості визначення підсудності. Предметна підсудність районним, міськрайонним судам загальної юрисдикції як адміністративним судам. Предметна підсудність окружним адміністративним судам як місцевим судам першої інстанції. Предметна підсудність Київському апеляційному адміністративному суду та апеляційним адміністративним судам як судам першої інстанції. Верховний суд України як суд першої інстанції. Розгляд кількох пов'язаних між собою вимог. Інстанційна юрисдикція. Територіальна підсудність адміністративних справ. Підсудність справ за вибором позивача. Виключна підсудність. Підсудність справ, у яких однією із сторін є суд або суддя. Передача адміністративної справ з одного адміністративного суду до іншого. Недопустимість спорів про підсудність.

Тема 9. Провадження в суді першої інстанції (позовне провадження)

Відкриття провадження. Пред'явлення позову. Залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви, відмова у відкриття провадження. Відкриття провадження в адміністративній справі: порядок здійснення дій і строки. Об'єднання і роз'єднання позовів. Підготовче провадження. Завдання та строк підготовчого провадження. Подання відзиву, пояснень третіх осіб, зустрічного позову. Попереднє судове засідання: мета, строк, дії суду, порядок проведення. Подання відповіді на відзив та заперечення. Судові рішення у підготовчому засіданні. Врегулювання спору за участю судді: підстави, порядок проведення, строки.

Припинення врегулювання спору за участю судді. Відмова позивача від позову. Визнання позову. Примирення сторін. Заходи забезпечення адміністративного прозову. Ухвали суду за наслідками підготовчого провадження. Розгляд справи по суті (у судовому засіданні). Завдання, строки, повноваження учасників. Участь у судовому засіданні у режимі відео конференції. Головуючий у судовому засіданні. Підготовка засідання. Письмове провадження, поняття та його підстави.

Особливості провадження щодо реалізації права на мирні зібрання. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження нерухомого майна з мотивів суспільної необхідності. Особливості провадження у справах щодо гарантованого забезпечення потреб оборони. Особливості провадження у справах за зверненнями органів доходів і зборів. Особливості провадження у справах за зверненням СБУ. Особливості провадження у справах щодо притягнення до адміністративної відповідальності. Особливості провадження у справах про дострокове припинення повноважень народного депутата України. Особливості провадження у справах за участю іноземців. Розгляд типових та зразкових справ.

Тема 10. Перегляд судових рішень

Способи забезпечення законності й обґрунтованості судових рішень. Оскарження судових рішень. Апеляційне провадження. Строки апеляційного оскарження. Суб'єкти оскарження. Підстави апеляційного оскарження. Ухвали, на які можуть бути подані апеляційні скарги окремо від рішення суду. Форма та зміст апеляційної скарги.

Апеляційний розгляд справи. Підготовка справи до апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд справи у судовому засіданні. Апеляційний розгляд справи в порядку письмового провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судові рішення. Судові рішення суду апеляційної інстанції: постанови та ухвали. Набрання судовими рішеннями суду апеляційної інстанції законної сили. Касаційне провадження. Суд касаційної

інстанції. Предмет касаційного оскарження. Строк на касаційне оскарження. Форма і зміст касаційної скарги. Відкриття касаційного провадження. Залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги, відмова у відкритті касаційного провадження. Відкриття касаційного провадження. Приєднання до касаційної скарги, доповнення, зміна, відкликання касаційної скарги чи відмова від неї. Відзив на касаційну скаргу. Закриття касаційного провадження. Касаційний розгляд справи. Підготовка до касаційного розгляду справи. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Попередній розгляд справи.

Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Підстави перегляду. Право подати заяву про перегляд судового рішення за новоявленими або виключними обставинами. Порядок і строк подання заяви. Форма і зміст заяви. Відкриття провадження за ново виявленими або виключними обставинами. Відмова від заяви. Порядок здійснення перегляду судового рішення за ново виявленими обставинами або виключними обставинами. Судові рішення за наслідками провадження за ново виявленими або виключними обставинами.

Тема 11. Загальні положення провадження в справах про адміністративні правопорушення

Загальна характеристика провадження в справах про адміністративні правопорушення. Вимоги щодо провадження в справах про адміністративні правопорушення. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Доставлення правопорушника, адміністративне затримання, особистий огляд і огляд речей, вилучення речей і документів, відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами та огляд на стан сп'яніння, витребування документів, проведення митних обстежень, пред'явлення товарів для впізнання тощо.

Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні в справах про адміністративні правопорушення. Органи (посадові особи), які розглядають справи про адміністративні правопорушення. Адміністративні комісії при виконавчих комітетах сільських, селищних, міських рад. Порядок їх утворення та правове регулювання. Виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад, їх компетенція. Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди. Органи внутрішніх справ, органи державних інспекцій, інші органи (посадові особи). Уповноважені розглядати і вирішувати справи про адміністративні правопорушення, їх компетенція. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення. Поняття підвідомчості та її значення. Види підвідомчості: предметна, територіальна, виключна, альтернативна, її ознаки та характеристика.

Тема 12. Провадження в справах про адміністративні правопорушення

Завдання та принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення. Своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності із законом, виконання винесеної постанови. Поняття порушення справи про адміністративне правопорушення. Підстави порушення справи — подія адміністративного проступку та його юридичний склад. Протокол про адміністративне правопорушення, його зміст. Особи, які мають складати протокол про адміністративні правопорушення, їх повноваження. Відкриття справи про адміністративне правопорушення. Розгляд справи про адміністративне правопорушення. Місце і строки розгляду. Підготовка до розгляду і порядок розгляду. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про адміністративне правопорушення. Протокол засідання колегіального органу по справі про адміністративне правопорушення. Винесення постанови по справі про адміністративні правопорушення. Види постанов по справі. Форма і зміст постанови, її структура.

Перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення. Оскарження і опротестування. Порядок оскарження і строки оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення. Опротестування постанови по справі про

адміністративне правопорушення. Зупинення виконання постанови. Строк розгляду скарги або протесту. Розгляд скарги і протесту і прийняття рішення. Наслідки скасування постанови із закриттям справи про адміністративне правопорушення. Опротестування рішення у скарзі. Виконання постанови у справі про адміністративне правопорушення. Звернення виконання та строки звернення виконання. Особи, уповноважені здійснювати виконання постанови про адміністративне правопорушення. Порядок виконання постанови про накладення стягнення у вигляді: попередження, штрафу, про оплатне вилучення предмета, конфіскацію предмета і грошей, про позбавлення спеціального права, про застосування виправних робіт, про застосування адміністративного арешту, про відшкодування майнової шкоди.

5.2. Тематика семінарських занять.

Модуль 1. Адміністративне право як галузь права.

1. Адміністративне право як галузь права.
2. Адміністративно-правові норми і відносини
3. Управління як об'єкт адміністративно-правового регулювання
4. Президент України як суб'єкт адміністративного права
5. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративно-правових відносин
6. Професійна служба в організаціях
7. Громадяни України як суб'єкти адміністративно-правових відносин
8. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративно-правових відносин
9. Форми управлінської діяльності
10. Юридичні акти управління
11. Методи здійснення управління
12. Спеціальні адміністративно-правові режими.

Модуль 2. Методи управління, управління різних сфер суспільного життя.

1. Адміністративна відповідальність
2. Адміністративний процес
3. Законність і дисципліна у сфері виконавчої влади
4. Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки
5. Адміністративно-правове регулювання у сфері оборони.
6. Адміністративно-правове регулювання у сфері юстиції.
7. Організація адміністративного судочинства в Україні
8. Підвідомчість та підсудність справ адміністративному суду
9. Проведення в суді першої інстанції (позовне провадження)
10. Перегляд судових рішень
11. Загальні положення провадження в справах про адміністративні правопорушення
12. Проведення в справах про адміністративні правопорушення

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Форми звітності	
		д\ф	
	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю:	26	
	- опрацювання лекційного матеріалу;	10	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять
	- підготовка до семінарських занять;	10	
	- підготовка до проміжного контролю.	6	
	Виконання індивідуальних завдань:	20	
	- підготовка індивідуального науково-	10	Індивідуальне науково-

	дослідного завдання (тези доповідей, наукова стаття); - складання термінологічного словника; - написання реферату;	5 5	дослідне завдання (тези доповідей, наукова стаття). Термінологічний словник Реферат
	Разом	46	

Тематика індивідуальних (групових) завдань

Тематика індивідуальних (групових) завдань

1. Поняття адміністративного права.
2. Соціальна природа та завдання адміністративного права.
3. Адміністративне право як регулятор управлінських відносин.
4. Поняття та структура норм адміністративного права.
5. Поняття адміністративно-правових відносин та юридичні факти.
6. Види і система органів виконавчої влади в Україні.
7. Органи виконавчої влади і органи державного управління: співвідношення понять.
8. Порядок формування, склад, основні повноваження Кабінету Міністрів України.
9. Порядок припинення діяльності Кабінету Міністрів України.
10. Адміністративно-правовий статус міністерств, їх види.
11. Особливості адміністративно-правового статусу державних комітетів, відомств, інших центральних органів виконавчої влади.
12. Місцеві органи виконавчої влади, їх адміністративно-правовий статус.
13. Структура і штати органів виконавчої влади.
14. Поняття державної служби і державних службовців.
15. Адміністративно-правове регулювання державної служби.
16. Класифікація державних службовців.
17. Проходження служби в державних органах.
18. Соціальний захист державних службовців.
19. Адміністративно-правовий захист прав і законних інтересів особи.
20. Порядок державної реєстрації політичних партій і громадських організацій.
21. Поняття організації. Види організацій.
22. Адміністративно-процесуальні відносини, їх суб'єкти та види.
23. Поняття адміністративного провадження.
24. Види адміністративних проваджень.
25. Обставини, що виключають провадження у справі.
26. Розгляд адміністративної справи по суті й прийняття рішення (постанови).
27. Загальна характеристика нормативно-правових актів про оборону України.
28. Система й адміністративно-правові повноваження державних органів у сфері оборони. Порядок комплектування Збройних сил України.
29. Види Збройних сил України, їх загальна характеристика.
30. Загальна характеристика адміністративно-правового регулювання у сфері юстиції.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Модуль 1. Адміністративне право як галузь права.

Форми поточного контролю: усне опитування

Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота

Форми підсумкового контролю: залік.

Модуль 2. Методи управління, управління різних сфер суспільного життя.

Форми поточного контролю: усне опитування.

Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.

Форми підсумкового контролю: екзамен.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Модульна контрольна робота

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді передбаченому цією програмою.

Модульна контрольна робота складається з 5 тестів, які містять лише одну правильну відповідь та 3 теоретичних питань.

Приклад:

1 варіант

Тестові завдання

1. Особливістю адміністративно-правового регулювання є:

- а) адміністративно-правове регулювання передбачає нерівність волі сторін;
- б) суб'єкт управління, як правило, наділений державно-владними повноваженнями щодо об'єкта управління;
- в) суб'єкт управління, як правило, має право видавати юридично – владні приписи, які зобов'язаний виконувати об'єкт управління;
- г) усі відповіді вірні.

2. Чи може діяльність органів виконавчої влади регулюватись цивільним, трудовим, фінансовим, аграрним та іншими галузями права?

- а) звісно так;
- б) ніколи, адже діяльність цих органів регулюється суто адміністративним правом;
- в) ні, не може;
- г) правильна відповідь у варіантах б) та в).

3. За суб'єктним складом, управлінські відносини поділяють на:

- а) управлінські відносини між різними органами виконавчої влади по вертикалі, управлінські відносини між не підпорядкованими один одному органами виконавчої влади;
- б) відносини між територіальними органами виконавчої влади та підприємствами, установами, організаціями місцевого підпорядкування
- в) відносини між органами виконавчої влади держави і недержавними організаціями (колективними, приватними, громадськими, відносини між органами виконавчої влади держави і громадянами;
- г) усі відповіді вірні

4. Предмет адміністративного права включає в себе наступні групи суспільних відносин:

- а) ділового характеру та інші відносини (допоміжна група);
- б) управлінського характеру та інші відносини (допоміжна група);
- в) робочого характеру та інші відносини (допоміжна група);
- г) усі відповіді вірні.

5. Адміністративне право з метою регулювання використовують наступні засоби:

- а) розпорядження, накази, заборони;
- б) приписи, розпорядження, дозволи;
- в) приписи, заборони, дозволи;
- г) усі відповіді вірні.

Теоретичні питання

1. Предмет і метод адміністративного права.
2. Поняття режиму законності і дисципліни в державному управлінні.
3. Форми державного управління.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	40 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,4	10 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи	50 балів (підсумковий контроль) – за результатами відповідей на екзамені
Мінімальний пороговий рівень	20 балів (поточний контроль)	6 балів (проміжний контроль)	25 балів (підсумковий контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання

	навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Тези доповідей	5
Термінологічний словник	5
Вирішення ситуаційних задач	5
Презентація	5

Критеріями оцінювання виконання завдань з *Адміністративного права і процесу в Україні* є вміння студента правильно відповісти на питання та вміти пояснити теоретичні засади, згідно з якими була задана ситуація.

Оцінювання *тез доповідей* здійснюється із урахуванням актуальності теми дослідження, розкриття обраної теми, надання обґрунтованих аргументів на підтвердження власної думки та відсоткового показника унікальності тексту.

Оцінювання *вирішення ситуаційних задач* здійснюється із урахуванням здатності здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та процесу збору інформації з різних джерел права, що дадуть змогу дійти правильних висновків для вирішення фабули задачі.

Оцінювання *термінологічного словника* здійснюється із врахуванням загального охоплення спектру термінів за темами, що виносяться на вивчення студентами, а також якість засвоєння цих термінів.

Оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 теоретичне питання складає 2 бали, 5 правильно вирішених тестових завдань оцінюються як 4 бали. Загальна кількість балів може складати 10 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

технічні засоби для демонстрування презентацій (проектор), комп'ютер (ноутбук) для використання нормативної електронної бази.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1.1. Нормативна база :

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // ВВР. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення // ВВР. — 1984. — Додаток до № 50. — Ст. 1122.
3. Кодекс адміністративного судочинства України // ВВР. — 2005. — № 35-37. — С. 446. 28

4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. // ВВР. — 1999. — № 20-21. — Ст. 190.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. // ВВР. — 1997. — № 48. — Ст. 254.
6. Про державну службу: Закон України від 16.13.1993 // ВВР. — 1993, — № 52 — ст.490/
7. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 р. // ВВР. — 2001. — № 33. — Ст. 175.
8. Про громадянство: Закон України в редакції від 18 січня 2001 р. // ВВР. — 2001. — № 3. — Ст. 65.
9. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 // ВВР. — 2012. — № 19-20. — ст.179
10. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 // ВВР. — 2013. — № 1. — Ст. 1.
11. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. // ВВР. — 2001. — № 23. — Ст. 118.
12. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 р. // ВВР. — 2001. — № 48. — Ст. 254.
13. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012. — № 16. — ст.146
14. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII
15. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 07.07.2010 // ВВР.— 2010. — № 41-42, № 43, № 44-45.— ст.529
15. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII
16. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2003 року № 661-IV

1.2. Основна література:

1. Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : ЮрінкомІнтер, 2008. — 872с.
2. Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29
3. Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім “Ін-Юре”, 2008. — 668 с.
4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.
5. Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.
6. Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.
7. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
8. Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гаращук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. — Харків: Право, 2000. — 520 с.
9. Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Серєда, З.Р.Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. — Львів: ЛьвДУВС, 2014. — 520с.
10. Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д.ю.н., проф. Коломоєць Т.О. — Київ: „Істина”, 2008. - с.
11. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.
12. Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.

13 Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.

14. Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник./ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.

1.3.Інформаційні ресурси:

1. <http://www.president.gov.ua>. –веб-сторінка Президента України.
- 2.<http://rada.gov.ua>. –веб-сторінка Верховної Ради України.
- 3.www.ombudsman.gov.ua. –веб-сторінка Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
- 4.<http://www.kmu.gov.ua>. –веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
- 5.www.scourt.gov.ua. –веб-сторінка Верховного Суду України.
- 6.www.ccu.gov.ua. –веб-сторінка Конституційного Суду України.
- 7.<http://mvs.gov.ua>. –веб-сторінка Міністерства внутрішніх справ України.
- 8.<http://www.minjust.gov.ua>. –веб-сторінка Міністерства юстиції України.
- 9.www.gpu.gov.ua. –веб-сторінка Генеральної Прокуратури України.
- 10.www.ssu.gov.ua. –веб-сторінка Служби Безпеки України.
- 11.www.rainbow.gov.ua. –веб-сторінка Ради Національної Безпеки та Оборони України.
- 12.www.vru.gov.ua. –веб-сторінка Вищої Рада Юстиції.
- 13.www.ukrstat.gov.ua. –веб-сторінка Державної служби статистики.
14. <https://mvs.gov.ua/> - веб-сторінка Міністерства внутрішніх справ України.
15. <https://dpsu.gov.ua/> - веб-сторінка Державної прикордонної служби України.